

K R O N I K A

Eugeniusz Mrowiński (1930–2009)

Medaliony dedykowany Eugeniuszowi Mrowińskiemu przez Sekcję Numizmatyczną PTAiN w Poznaniu, 1988, projekt: Grażyna Szymała

Urodził się 30 sierpnia 1930 r. we Wrześni. Ojciec, Władysław, był żołnierzem zawodowym i służył w 68 pułku piechoty we Wrześni, matka, Zofia z domu Sroczyńska, zajmowała się domem.

Jego życie zaczęło się wydarzeniami typowymi dla tego pokolenia. Dzieciństwo, później szkoła przerwana okupacją niemiecką i wspólna dla wielu rodzin niepewność — czy Niemcy pozwolą żyć we własnym domu czy wywożą do GG? Zostali całą rodziną. Powrócił ojciec z wojny i szkoła, tyle że już niemiecka, w której nauka ograniczała się do rachunków i pisania (po niemiecku). W 1942 r., ostrzeżony

przez polskiego urzędnika, aby uniknąć zesłania na roboty do Niemiec, podejmuje pracę jako pomocnik malarza w polskiej firmie. Po wojnie kontynuuje naukę, kończy ją w 1950 r. maturą, po której podejmuje swoją pierwszą pracę w Urzędzie Wodno-Melioracyjnym we Wrześni. Tu przeżywa swoje pierwsze doświadczenie „numizmatyczne” — osławioną wymianę pieniędzy w 1950 r.

Jednak bardzo szybko, bo już w grudniu 1950 r. przenosi się do Powiatowego Przedsiębiorstwa Budowlanego we Wrześni. Rozwijał się odtąd wraz z zakładem, który często zmieniał nazwę i organ założycielski. Skończył Politechnikę Poznańską, na Wydziale Budownictwa Lądowego obronił pracę dyplomową (1963) i awansował dochodząc do stanowiska zastępcy dyrektora do spraw ekonomicznych (1962). W tym zakładzie pracuje do przejścia, z powodu znacznego pogorszenia wzroku, na rentę (1980).

W 1953 r. zawiera związek małżeński z Zofią Buchholz. W późniejszym okresie, dzieląc pasję męża — będąc już członkiem Polskiego Towarzystwa Archeologicznego i Numizmatycznego — żona wielokrotnie towarzyszyła Mu na zebraniach i prelekcjach. Zmarła 14 stycznia 1985 r. Z tego związku pozostawili córkę Eugenię i syna Marka.

Jego pierwszą wielką pasją było malarstwo. Po maturze przesłał dwie prace olejne do Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, otrzymując zaproszenie na egzamin ustny. Po przybyciu na miejsce i zapoznaniu się z warunkami na Akademii podjął decyzję o nieprzystąpieniu do egzaminu. ASP świadectwo maturalne odesłała, obrazów już nie. Odtąd, dopóki mógł, malował już tylko dla własnej przyjemności.

Numizmatyką zainteresował się w końcu 1967 r., gdy wśród pamiątek po ojcu znalazł kilka starych monet. Zainteresował się nimi na tyle, że w 1970 r. wstąpił do Polskiego Towarzystwa Archeologicznego. *Zacząłem się uczyć historii...* — nie tylko uczył się, ale i przekazywał tę wiedzę dalej, na spotkaniach, wykładach, referatach, a także w publikacjach, których miał w swoim dorobku ok. 120. Szczególnie radośnie wspominał sesje numizmatyczne w Nowej Soli jako miejsce spotkań numizmatyków z różnych krajów, a także miejsce poznania, jak później wspominał, *filarów numizmatyki polskiej*.

Publikował najchętniej w „Biuletynie Numizmatycznym” ale też i w „Wiadomościach Numizmatycznych”, i prasie regionalnej — najczęściej były to „Przemiany Ziemi Gnieźnieńskiej”. Pisał zawsze ciekawie, poruszając zagadnienia niebanalne i często będące pierwszą publikacją na dany temat. Jego artykuły imponowały rozległością poruszanych zagadnień: od średniowiecza do pieniądza zastępczego. Jednak najlepiej się czuł problematyce czasów nowożytnych. Takie Jego artykuły jak: *Jeszcze o groszach Albrechta, Fryderyka II i Jana z Kostrzyna* (BN 1978, nr 8), *Mariaż oleśnicko-wirtemberski* (BN 1979, nr 9), *Supremus Dux in Prussia* (BN 1981, nr 7 i 1982, nr 3–4), *Monogram ks. Jakuba Kurlandzkiego* (BN 1986, nr 9–12) i *Dlaczego za Zygmunta III podjęto bicie półtoraków* (BN 1988, nr 1–3), pisane na bardzo wysokim poziomie, nie straciły na wartości i dziś jeszcze warto je sobie przypomnieć.

Nie można pominąć Jego trzech publikacji książkowych: *Mennictwo śląskie w okresie habsburskim 1526–1740* (Warszawa 1983), a także najbardziej dojrzałych a zarazem pionierskich prac *Monety Rygi* (Warszawa 1986) i *Monety Kurlandii i Semigalii* (Warszawa 1989). Dwie ostatnie książki nie miały w historiografii polskiej swoich poprzedników — trudno bowiem zaliczyć do nich prace o charakterze katalogowym — wypełniły więc lukę w polskiej bibliografii numizmatycznej. Temat przedstawił wszechstronnie. Omówił w nich nie tylko materiał numizmatyczny ale przede wszystkim przedstawił polityczne i gospodarcze przyczyny emisji tych monet. Dorobek ten został doceniony i uhonorowany przez Jego kolegów w Oddziale PTAiN w Poznaniu. Herby ziem,

których monety opisał, zostały umieszczone na medalionie z napisem „Eugeniuszowi Mrowińskiemu — Numizmatycy Poznańscy” wydanym przez Sekcję Numizmatyczną PTAiN w Poznaniu w 1988 r.

Swoją ostatnią artykulem na łamach Biuletynu Numizmatycznego zamieścił w 1993 r. Całkowita utrata wzroku w połowie lat 90. uniemożliwiła Mu twórcze zajmowanie się ukochaną pasją.

Działalność na numizmatycznej niwie przyniosła Mu wiele wyróżnień. Otrzymał m.in. medal „Zasłużony dla PTAiN” i godność członka honorowego Polskiego Towarzystwa Numizmatycznego.

Ponadto wolne chwile wypełniała działalność w Ochotniczej Straży Pożarnej i praca z wychowankami Ochotniczych Hufców Pracy. W swoim życiu kierował się dobrem, jakie niesie praca organiczna — praca, która przynosiła korzyści wszystkim tym, którzy się z Nim zetknęli, jak i stale doskonalącemu się jej twórcy.

Za swoją działalność był wielokrotnie nagradzany. Z licznych odznaczeń i wyróżnień najbardziej sobie ceniał Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złotą Odznakę Za Zasługi Dla Rolnictwa, Złotą Odznakę Za Zasługi Dla Budownictwa, Krzyż Harcerski i Dyplom Członka Honorowego PTN (choć sam przedstawiał je w innej kolejności). Medalion, wydany w 1988 r. dla uhonorowania Go przez Sekcję Numizmatyczną PTAiN za twórczość na niwie numizmatyki, wspominał jako *...dowód serdeczności ze strony koleżanek i kolegów numizmatyków, z którymi tak często spotykałem się na zebraniach*.

Zmarł w Wielki Piątek 10 kwietnia 2009 r. W ostatniej drodze towarzyszyliśmy Mu na cmentarzu komunalnym we Wrześni 14 kwietnia 2009 r.

Zbigniew Bartkowiak

Działalność Komisji Numizmatycznej Komitetu Nauk Historycznych PAN w 2008 r.

Po ukonstytuowaniu się komitetów naukowych Polskiej Akademii Nauk w pod koniec 2007 r. wybrani zostali nowi członkowie Komisji Numizmatycznej. Zostali nimi dr hab. Borys Paszkiewicz, prof. Uniwersytetu